

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1954
Suga:	<i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0532800
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Būšnieku ezera krasts
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	31.03.2024.
Vispārējās piezīmes:	<p>Smiltāja nelīķe ir nereti sastopama suga Baltijas jūras un Rīgas jūras līča rietumu piekrastē. Smiltāja nelīķei ir divas pasugas – tipiskā pasuga <i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i> un Prūsijas smiltāja nelīķe <i>D. arenarius ssp. borussicus</i>. <i>Dianthus arenarius</i> subsp. <i>arenarius</i> lielākoties sastopama Kurzemē, tās piejūras reģionos. Savukārt <i>Dianthus arenarius</i> subsp. <i>borussicus</i> – galvenokārt aug iekšzemes reģionos – sausos priežu mežos un iekšzemes kāpu apvidos (Gavrilova 1999, Priedītis 2014). Tipiskā pasuga Eiropas mērogā ir reta – sastopama tikai jūras piekrastē Baltijas valstīs un Zviedrijā. Otra pasuga aug tālāk no jūras iekšzemē, tomēr novērots, ka nereti piekrastē abas pasugas aug kopā, un, kā atklājās 2023. gada izpēti laika, kas tika īstenota projekta “Smiltāja nelīķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā”, arī piekrastes teritorijās, kas ir uz austrumiem no Rīgas, konstatēta tikai otra pasuga <i>subsp. borussicus</i>. (Latvijas Dabas..., 2023).</p> <p>Raksturīgākie tipiskās smiltāja nelīķes pasugas biotopi ir sausi priežu meži, pelēkās kāpas un smiltāju pļavas (Gavrilova 1999). Pelēkajās kāpās suga vairāk sastopama vietās ar zemu augāju, kur ir salīdzinoši mazs lakstaugu, sīkkrūmu un sūnu segums (Laime 2010). Vietām plašas smiltāja nelīķes audzes veidojas kāpu un smiltāju zālajos (Stola 2012).</p> <p>Sugu apdraud ekosistēmu degradācija un pārveidošana, paplašinoties apbūves, tūrisma un rekreācijas teritorijām, pieaugot sporta un atpūtas aktivitātēm, invazīvo sugu ietekmei, un dabiskās sukcesijas rezultātā notiekot pārmaiņām augāja struktūrā un sugu sastāvā. (Laime, 2023).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	11

Lauks	Paskaidrojums																																							
	<p>Aprēķinos izmantoti dati no 2023.g. sugas uzskaites, kas veikta projekta “Smiltāja neļķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā” (Latvijas Dabas., 2023) ietvaros. Uzskaiti veikusi I. Ķuze. 2023.g. sugas uzskaitē konstatēti 11 indivīdi (Latvijas Dabas., 2023).</p> <p>Suga DL “Būšnieku ezera krasts” teritorijā inventarizēta 2008., 2015. un 2023. gadā. 2008. gadā sugas monitoringu veica I. Rēriha. Populācijas minimālais lielums novērtēts ar 15 indivīdiem, bet maksimālais – ar 20 indivīdiem. 2015. gadā monitoringu veica B. Galniece. Populācijas minimālais lielums bija 15 indivīdi, bet maksimālais – 20 indivīdi, kas ir analogi lielumi 2008. gada uzskaites datiem (Latvijas Dabas., 2021).</p>																																							
Unit_CV	<p>Indivīdi</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>																																							
Habitat	<p>Cits.</p> <p>Suga DL “Būšnieku ezera krasts” teritorijā sastopama gan vietā, kas atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam 2180 <i>Mežainas piejūras kāpas</i>, gan arī vietā, kas neatbilst ES aizsargājamā biotopa statusam, tādēļ pie “Habitat” norādīta atzīme “cits”.</p>																																							
Annex I	Na																																							
Annex I_area_USE	Na																																							
Other_area_USE	<p>0,18 ha</p> <p>Smiltāja neļķe DL “Būšnieku ezera krasts” teritorijā sastopama divos poligonos, kuru kopējā platība ir 0,18 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platība noteikta pamatojoties uz projekta “Smiltāja neļķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā” (Latvijas Dabas., 2023) rezultātiem. Sugas dzīvotnes laukumi DL “Būšnieku ezera krasts” teritorijā redzami 1. pielikuma 1. attēlā.</p>																																							
OK_DEN	<p>Smiltāja neļķes populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, ind./ha</th><th>Blīvums</th></tr><tr><td>Užava</td><td>3071.65</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Pāvilostas pelēkā kāpa</td><td>2582.13</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Plieņciema kāpa</td><td>1230.19</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ziemupe</td><td>1196.31</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ģipka</td><td>1160.00</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Engures ezers</td><td>461.66</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Ķemeru nacionālais parks</td><td>397.18</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Slīteres nacionālais parks</td><td>315.63</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Oviši</td><td>194.40</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Būšnieku ezera krasts</td><td>61.11</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Ragakāpa</td><td>41.50</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Ances purvi un meži</td><td>4.11</td><td>Zems</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums	Užava	3071.65	Augsts	Pāvilostas pelēkā kāpa	2582.13	Augsts	Plieņciema kāpa	1230.19	Augsts	Ziemupe	1196.31	Augsts	Ģipka	1160.00	Augsts	Engures ezers	461.66	Optimāls	Ķemeru nacionālais parks	397.18	Optimāls	Slīteres nacionālais parks	315.63	Optimāls	Oviši	194.40	Zems	Būšnieku ezera krasts	61.11	Zems	Ragakāpa	41.50	Zems	Ances purvi un meži	4.11	Zems
N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums																																						
Užava	3071.65	Augsts																																						
Pāvilostas pelēkā kāpa	2582.13	Augsts																																						
Plieņciema kāpa	1230.19	Augsts																																						
Ziemupe	1196.31	Augsts																																						
Ģipka	1160.00	Augsts																																						
Engures ezers	461.66	Optimāls																																						
Ķemeru nacionālais parks	397.18	Optimāls																																						
Slīteres nacionālais parks	315.63	Optimāls																																						
Oviši	194.40	Zems																																						
Būšnieku ezera krasts	61.11	Zems																																						
Ragakāpa	41.50	Zems																																						
Ances purvi un meži	4.11	Zems																																						

Lauks	Paskaidrojums
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas blīvumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo blīvumu izraudzīts Slīteres nacionālā parka blīvums – 315,63 indivīdi/ha (zemākais no optimālajiem blīvumiem). DL “Būšnieku ezera krasts” blīvums raksturojams kā zems.
OK_NEW	Nē.
AREA_NEW	0
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.
IND_INT	0
Papildus nosacījumi	Nepieciešams pārtraukt tuvējo māju īpašnieku ilgstošo dārza atkritumu izbēršanu dabas lieguma teritorijā un ierobežot invazīvās puķu spriganes izplatību, kas šobrīd degradē ES nozīmes biotopu 2180 <i>Mežainas piejūras kāpas</i> dabas liegumā un nākotnē var potenciāli apdraudēt smiltāja neļķes vitālāko atradni (Latvijas Dabas., 2023).
Cits lauks	

Izmantotā literatūra

Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Gavrilova, G. 1999. Latvijas vaskulāro augu flora: Neļķu dzimta (Caryophyllaceae). Latvijas Universitāte, Rīga, 104 lpp.

Laime, B. 2010. Latvijas kāpu un pludmaļu fitosocioloģiskais raksturojums Baltijas jūras reģiona kontekstā. Promocijas darbs. Latvijas Universitāte, Bioloģijas fakultāte, Rīga, 122 lpp.

Laime, B. 2023. *Dianthus arenarius* L. datu lapa. LIFE projekts LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne”. Npublicēts materiāls. 3 lpp.

Latvijas Dabas fonds. 2023. Smiltāja neļķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā. Rīga, 116 lpp.

Priedītis N., 2014. Latvijas augi. Rīga, Gandrs, 888 lpp.

Stola, A. 2012. Smiltāja neļķes *Dianthus arenarius* L. subsp. *arenarius* populācijas vitalitātes ietekmējošo faktoru novērtējums. Maģistra darbs. Latvijas Universitāte, Bioloģijas fakultāte, Rīga, 48 lpp.

1.attēls. Smiltāja neļķei piemērotās dzīvotnes DL “Būšnieku ezera krasts” teritorijā. Pamatkarte:
LVM GEO. Kartogrāfisko materiālu sagatavoja E. Mortuļevs